

PRÒLEG DE L'EDITOR

He donat a conèixer la primera meitat d'aquest assaig en els meus articles. Ara estic en condicions de publicar la resta.

L'autor s'ha situat al cim d'un turó, des del qual creu que pot veure una mica més del camí previst per al dia d'avui. Però no desvia de la ruta cap caminant apressat, que només es deleix per arribar al seu allotjament.

No exigeix tampoc que el paisatge que a ell l'encisa hagi d'encisar altres persones. Així, pensava jo, el podrien deixar estar on és i encisar-se a gust.

Si ell des de la incommensurable llunyania, que un suau crepuscle ni la hi deixa veure clarament ni la hi amaga del tot, li portés el lleu senyal que tan sovint he necessitat!

Em refereixo al següent: ¿per què no preferim albirar en totes les religions positives, més que no pas altra cosa, l'únic camí que l'enteniment humà de cada lloc pot desenvolupar i ha de seguir desenvolupant? ¿Per què hem de burlar-nos-en o enutjar-nos amb una d'elles? ¿En el millor dels mons no hi hauria res que mereixés aquesta

burla nostra, aquest enuig nostre, i només les religions els haurien de merèixer? ¿Déu prendria part en totes les nostres coses i únicament s'abstindria de fer-ho en els nostres errors?

I

L'educació és per a l'individu el que la revelació és per a tot el gènere humà.

2

L'educació és la revelació donada a conèixer a un individu, i la revelació és l'educació rebuda per tot el gènere humà, i que encara rep.

3

No és el meu propòsit aquí dilucidar si l'educació s'ha d'observar des d'aquest punt de vista i pot ser útil a la pedagogia. Però a la teologia segur que li pot ser de gran profit per superar moltes dificultats si ens imaginem la revelació com una educació del gènere humà.

4

L'educació no dóna res a l'home que no pogués obtenir per ell mateix: li dóna el que podria obtenir per ell mateix, només que més de pressa i més fàcilment. És a dir, la revelació no dóna al gènere humà res a què la raó humana, deixada al seu lliure albir, no hagués pogut arribar, sinó que únicament li va donar i li dóna —i més aviat— les més importants d'aquestes coses.

5

I així com a l'educació no li és indiferent l'ordre en què desenvolupa les facultats de l'home, així com no li ho pot ensenyar tot de cop, així mateix Déu ha hagut de mantenir un cert ordre i una certa mesura en la seva revelació.

6

Encara que el primer home hagués estat dotat d'antuvi amb un concepte d'un Déu únic, aquest concepte no s'hauria pogut mantenir gaire temps sense perdre res de la seva integritat, pel fet d'haver estat transmès i no ad-

quirit. Tan bon punt la raó humana, deixada al seu lliure albir, el va començar a elaborar, va desmembrar l'Únic incommensurable en diverses parts mesurables i va donar una característica a cadascuna d'aquestes parts.

7

Així van sorgir, d'una manera natural, el politeisme i la idolatria. I qui sap quants milions d'anys hauria hagut d'errar la raó humana a la ventura, tot i que arreu i en tots els temps hi va haver individus que van reconèixer que això eren camins errats, si a Déu no li hagués plagut de tornar a ajudar-la i d'ensenyar-li una direcció millor!

8

Però, com que ni podia ni volia revelar-se altra vegada a cada individu, va triar un poble únic perquè rebés la seva educació especial; i va triar el més tosc, el més salvatge, per tal de poder començar de cap i de nou.